

Videnskab contra Spiritisme.

(Fortsat fra forr. Nr.)

Her er ganske kort skitseret Videnskabens Forklaring paa nogle af Spiritismens Fænomener, andre Fænomener kan forklares gennem Tankeoverførelsen og Forklaringen deraf. Efter Opdagelsen af de elektriske Bølger fulgte Marconis Opfindelse af den traadløse Telegraf; noget lignende har man saa tænkt sig som Forklaring paa Telepatien, hvis Fænomener spiller en stor Rolle ved spiritistiske Seancer. Telepati er Tankeoverførelse ikke alene uden Berøring mellem de paagældende, men ogsaa uden nogen Paavirkning af kendte Sanser, som f. Eks. Syns- eller Høresansen. I Lighed med Telegrafering uden Traad har man tænkt sig, at det kun var Hjernen af en vis — overensstemmende? — Konstruktion, der formaade at modtage Paavirkninger fra hinanden indbyrdes paa samme Maade, som Modtagerapparatet ved den traadløse Telegraf maa være af en ganske bestemt Konstruktion for at kunne opfange Strømmen fra netop dette bestemte Afsenderapparat, og ligesom en Streng paa et Instrument kun giver Klang, naar en bestemt Streng bliver sat i Svingning paa et andet Instrument. (Dette sidste kan enhver let prøve ved Hjælp af en Stemmegaffel og et Klaver eller en Violin).

Det er nemlig en Kendsgerning, der er paavist af mange Fysiologer, at der ved visse Nervepaavirkninger opstaar elektriske Strømme i Hjernen. Som Følge deraf maa enhver Hjerne — i Følge vor Viden fra Fysiken om elektriske Strømmes Virkninger — være omgivet af et elektrisk Felt, der udøver visse Virkninger paa de Genstande, der befinder sig i dette Felt. Det er endvidere bevist, at Nervesystemet paavirkes af et elektromagnetisk Felt: det er konstateret, at et Menneske, der opholder sig i Nærheden af en Elektromagnet af en vis Styrke, mærker en Flimren for Øjnene, naar Strømmen gaar.

Der aabner sig altsaa vide Muligheder — vi siger kun Muligheder — i Retning af videnskabelig psykologisk Forklaring paa Fænomener ved spiritistiske Seancer, som at Mediet fortæller Ting, som „ingen af de tilstedeværende aner“ — men som Mediet er blevet, eller nu bliver vidende om, f. Eks. ved elektrisk Tankeoverførelse fra den fraværende Person, der ved det, eller ved Tankeoverførelse gennem Underbevidstheden! Underbevidstheden er nemlig i allerhøjeste Grad paavirkelig af et andet Menneskes Underbevidsthed, langt mere end Bevstheden selv er det.

Disse kortfattede Bemærkninger har til Hensigt at henlede Opmærksomheden paa Dr. Herrlins interessante Bog, som afkræfter Betydningen af alle de spiritistiske Fænomener, som ikke viser sig at

være blot og bar Taskenspillerkunst, men som virkelig hviler paa psykologiske Eksperimenter, der endnu ikke har fundet deres Forklaring.

Man kan oprøres ved Spiritismens Misbrug af disse „oversanselige“ Fænomener, der hviler paa Eksperimenter, der ene burde udøves af Videnskabsmænd (Psykologer, Fysiologer o. lign. Fagmænd paa dette Omraade) under den strængeste saglige og videnskabelige Prøvelse.

Man harnes endnu mere over, at disse Eksperimenter benyttes til at paavirke ukritiske Mennesker og Mennesker uden den naturvidenskabelige Kundskab, der ene formaar at være en Ballast mod sligt Sjælefangeri.

Men mest oprører det at se Spiritismen benytte Midler som Meneskesjælens Mørkerædsel og derved skabe Mystik og Uhygge, der særligt griber de nervøse, ikke saa sjælsstarke Individuer. End ikke fuldt normale Mennesker kan undgaa at blive paavirkede af dæmpet Belysning, Mørkekabinetter, Tavshed, Mediets Søvnngængertilstand med forudgaaende Krampetrækninger og andre Sygdomstegn paa Hysterien.

Netop det, at saa godt som ethvert Menneske har oplevet noget i Retning af Tankeoverførelse og Underbevidsthedsfænomener, som Varsler, Hallucinationer, Drømme, Forudsigelser o. lign. er en Hjælp for Spiritisterne i deres Propaganda, idet disse straks er parate med deres Forklaring: „Det er Aandernes Værk“, hvilken Forklaring ofte er meget fangende for de Mennesker, der ikke har Kendskab til de sjælelige Fænomener og Videnskabens Forsøg desangaaende, og derfor ingen anden Forklaring kan stille op imod Spiritisternes.

Videnskabeligt uddannede Mennesker derimod lader sig ikke daare af Spiritisterne, hvis Lære f. Eks. om Aande-Materialisation er ganske stridende imod Naturvidenskabens. Thi selv om vi andre ikke altid er i Stand til at give en Forklaring af de spiritistiske Fænomener, kan vi dog saa udmærket godt nøjes med den Forklaring, at der ingen Forklaring er; det er nemlig ikke hverken første eller anden Gang, at Videnskabens — indtil videre — maa erklære sig ude af Stand til at besvare Spørgsmaal, som den selv eller andre har stillet.

For Videnskabens er det altsaa ikke nødvendigt altid at have en Forklaring paa rede Haand, men anderledes med Folk i Almindelighed; de vil straks være tilbøjelige til at gøre Springet med over i Spiritisternes Forklaring uden at opdage, at de udmærket godt kunde være bleven staaende ved: ingen Forklaring.

Det er derfor paa Tide, at man ved sund Folkeoplysning om de sjælelige og andre naturvidenskabelige Fænomener sætter en Bom for Spiritisternes Fremgang i Folket, saa at vi ikke nu til Dags skal til at have den Slags hysteriske, mere